

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-II Examination, 2021

SANSKRIT

PAPER: SANA-III

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

Unit-I

Marks-10

Answer any *two* questions from the following

5×2 = 10

1. Define and illustrate any **one** of the following:

5×1 = 5

अर्थान्तरन्यासः, रूपकम् ।

2. Name and explain the figure of speech in any **one** of the following:

5×1 = 5

(a) मधुरः सुधावदधरः पल्लवतुल्योऽतिपेलवः पाणिः ।

चकित मृग लोचनाभ्यां सदृशी च चपले लोचने तस्याः ॥

(b) स्वप्नेऽपि समरेषु त्वां विजयश्रीर्न मुञ्चति ।

प्रभावप्रभवं कान्तं स्वाधीनपतिका यथा ॥

3. Translate into Bengali or English any **one** of the following:

5×1 = 5

(a) निसर्गचित्रोज्ज्वलसूक्ष्मपक्ष्मणा लसद्विसच्छेदसिताङ्गसङ्गिना ।

चकासतं चारुचमूरुचर्मणा कुथेन नागेन्द्रमिवेन्द्रवाहनम् ॥

(b) महामहानीलशिलारुचः पुरो निषादवान् कंसकृषः स विष्टरे ।

श्रितोदयाद्रेरभिसायमुच्चकैरचूचरच्चन्द्रमसोऽभिरामताम् ॥

4. Explain in Sanskrit any **one** of the following:

5×1 = 5

(a) अजस्रमास्फालितवल्लकीगुण क्षतोज्ज्वलाङ्गुष्ठनखांशुभिन्नया ।

पुरः प्रवालैरिव पूरितार्द्धया विभान्तमच्छस्फटिकाक्षमालया ॥

(b) स काञ्चने यत्र मुनेरनुज्ञया नवाम्बुदश्यामवपुर्न्यविक्षत ।

जिगाय जम्बूजनितश्रियः श्रियं सुमेरुशृङ्गस्य तदा तदासनम् ॥

Unit-II

Marks-40

Answer any *four* question from the following

10×4 = 40

5. Give an account of Duryodhana's administrative policies as revealed in Vanecara's speech of Canto-I of Kirātārjunīyam. 10

OR

Discuss the appropriateness of the comment- 'भारवेरर्थगौरवम्' ।

10

6. Translate into English or Bengali any *two* of the following: 5×2 = 10

- (a) स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिपं हितान्न यः संशृणुते स किं प्रभुः।
सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः॥
- (b) निसर्गदुर्बोधमबोध-विक्लवाः क्व भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः।
तवानुभावोऽयमवेदि यन्मया निगूढतत्त्वं नयवर्त्म विद्विषाम्॥
- (c) अबन्ध्यकोपस्य विहनुरापदां भवन्ति वश्याः स्वयमेव देहिनः।
अमर्षशून्येन जनस्य जन्तुना न जातहार्देन न विद्विषादरः॥
- (d) ब्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः।
प्रविश्य हि घ्नन्ति शठास्तथाविधान् असंवृताङ्गान्निशिता इवेषवः॥

7. Explain any *one* in Sanskrit of the following : 10×1 = 10

- (a) कृतप्रणामस्य महीं महीभुजे जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।
न विव्यथे तस्य मनो न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः॥
- (b) क्रियासु युक्तैर्नृप चारचक्षुषो न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः।
अतोऽर्हसि क्षन्तुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः॥

8. Delineate the character of king Dilīpa as found in Raghuvamśam, Canto-I. 10

OR

Justify the remark- 'उपमा कालिदासस्य' with special reference to the first Sarga of Raghuvamśam. 10

9. Translate into English or Bengali any *two* of the following: 5×2 = 10

- (a) मन्दः कवियशःप्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम्।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्धाहुरिव वामनः॥
- (b) तस्य संवृतमन्त्रस्य गूढाकारेङ्गितस्य च।
फलानुमेयाः प्रारम्भाः संस्काराः प्राक्तना इव॥

- (c) प्रजानां विनयाधानाद् रक्षणाद् भरणादपि।
स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः॥
- (d) दुदोह गां स यज्ञाय शस्याय मघवा विना।
सम्पद्विनिमयेनोभौ दधतुर्भुवनद्वयम्॥

10. Explain in Sanskrit any **one** of the following:

10×1 = 10

- (a) प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो बलिमग्रहीत्।
सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हि रसं रविः॥
- (b) भीमकान्तैर्नृपगुणैः स बभूवोपजीविनाम्।
अधृष्यश्चाभिगम्यश्च यादोरत्नैरिवार्णवः॥

11. Describe the style of Māgha with special reference to the first Sarga of Śīsupālavadham.

10

OR

Narrate the descent of Nārada as depicted in the first Sarga of Śīsupālavadham.

10

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—×—